

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHIYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJIRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevena	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIIYASI VA INTEGRATSIIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LAHNING MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIHNING ASOSIIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyboyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Quliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....	459
Юсупов Махамадамин, Закирова Умида Махамадаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEXNOLOGIK RESURLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojiakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTITSION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI.....	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI.....	587
Rasulov Muxammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ.....	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASSTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQARISH SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI.....	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEXANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI.....	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	655
Ulashev Xubbim Askarovich	
KADRLAR SIYOSATI VA DAVLAT XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH HAMDA RIVOJLANTIRISHNING MILLIY MODELINI YARATISH.....	659
Turayev Laziz Shokirovich	
BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMRADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	664
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH JARAYONIDA SOLIQ TAFOVUTINI (VAT GAP) ANIQLASH VA BAHOLASH USULLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ADAPTIV YONDASHUV.....	670
Urazmatov Jonibek Musurmanovich	
HUDUDLAR SOLIQ SALOHİYATI: OMILLAR VA NATIJA.....	675
Baxtiyorov Umid Kaxramon o'g'li	
AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNI RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA QILISH MEXANIZMLARI.....	680
Ermetov A.I.	
TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHDA SUPPLY CHAIN CONTROL TOWER KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.....	686
Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODEL VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	691
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA MENTORLIK TIZIMINI TATBIQ QILISHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	696
Xurshida Maxmadaminova	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING HISOB-KITOB VA UNDIRISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	706
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ПРАКТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ УЗБЕКИСТАНА.....	715
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
KORPORATIV DIVIDEND SIYOSATINING YANGI JIHATLARINI O'RGANISH: RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKAT MISOLIDA.....	723
Eshev Furqat A'zamovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR ASOSIDA "AQLLI SHAHAR" BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH: INSONGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV.....	730
Raximova Madina Shuxrat qizi	
HUDUDIY IQTISODIY TIZIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILIY TUZILMALARI.....	737
Umarov Oqil Omiljonovich	
MAMLAKATIMIZ TIJORAT BANKLARINING FOND BOZORIDAGI INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	742
Yuldashev Fozil Turapovich	
MAKROIQTISODIY MUVOZANATNI MODELLASHTIRISHDA MATEMATIK USULLARNING TATBIQI VA PROGNOZLASHTIRISH SAMARADORLIGI.....	749
Abdiraimov Abbos Xolmurodovich	
ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	756
Мирзамухамедова Шахзода Акмалжон кизи	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISH.....	762
Ismadiyarov Alisher Abduraxmon o'g'li	
СПОСОБЫ ВЫРАЖЕНИЯ СОСТОЯНИЙ ЧЕЛОВЕКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИМИ ОБОРОТАМИ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	766
Жумаев Шавкат ХХХ	
SUV XO'JALIGI SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	769
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva	
МЕТОДЫ СБОРА И АНАЛИЗА ДАННЫХ ДЛЯ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ.....	776
Каракулов Фарход Зайпудинович	

НЕФОРМАЛЬНАЯ ЗАНЯТОСТЬ И ТЕНЕВАЯ СТОРОНА ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: АНАЛИЗ СТРУКТУРНЫХ ВЫЗОВОВ И ГОСУДАРСТВЕННЫХ МЕР ПО ЛЕГАЛИЗАЦИИ	782
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	787
Xalikov Akmal Xolboyevich	
TIJORAT BANKLARDA MOLIYAVIY XIZMATLARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ISTIQBOLLARI	793
Roziqov Behzod Bahrom o'g'li	
RAQOBATBARDOSH MUHITDA INNOVATSION MENEDJMENTNI JORIY ETISH MEXANIZMLARI	799
Siddikov Askar Axrorovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYASINI BAHOLASHNING MEZON VA USULLARI	803
Isakova Naima Ikromjonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	809
Abdullayeva Iroda Shuxrat qizi	
MULTIMODAL TRANSPORT OQIMLARI SHAROITIDA LOGISTIKA XABLAR JOYLASHUVINI TANLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	813
Umirzaqov Davlatjon Dolimjon o'g'li, Axmedova Muslima Djalolovna	
SUG'URTA ZAXIRALARINI MOLIYAVIY HOLAT TO'G'RISIDAGI HISOBOTDA AKS ETTIRISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH	818
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNI BOSHQARISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	826
Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI TUZISH VA ULARNI TAHLIL QILISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	830
Norqulova Qutlug'nigor Oloviddinovna	
XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI METODOLOGIK TAKOMILLASHTIRISH MODELLARI	837
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI (XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA)	844
Bekmetov Xursandbek Ilxamovich	
SOTISH KANALLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARIDAN FOYDALANISH	850
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
MINTAQ IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURIYATI	857
Achilova Firusa Kurbanovna	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH VA INVESTITSION KREDITLASH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH TAHLILI	862
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZLAR BILAN O'ZARO MUNOSABATLARNI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA BAHOLASH MEZONLARI	867
Ismailova Ma'mura Eldorovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA MANBALARI	874
Rustamova Dilsabaxon Djurayevna, Baratov Maxsudali Nazaraliyevich	
KORXONA FAOLIYATIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	881
Xashimova Dilyora Paxritdinovna	
TURIZM SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI (DXSH) LOYIHALARINI BOSHQARISHDA ESG VA BMTNING BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI (UNSDG) KONSEPSIYALARINING O'ZARO BOG'LIQLIGI	888
Masharipov Ravshan Rajabboyevich	

IQTISODIY, MOLIYAVIY, INVESTITSIYA VA SOLIQ SALOHİYATINING O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY XUSUSIYATLARI.....	893
Jurayev Xusan Atamuratovich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY RISKLAR BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	900
Kadirov Abdumalik Matkarimovich, Abduqodirova Shahzoda Ilhomidin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTINI IQTISODIY-EKOLOGIK JIHATDAN RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	904
Koliyova Shoxista Qahramon qizi, Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY AKTIVLAR PORTFELLARINI RISK-DAROMAD DILEMMASI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH (G. MARKOVIS VA J. TOBINNING PORTFEL NAZARIYASI ASOSIDA)	909
Kurbanov Xayrilla	
MAMLAKATIMIZNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	915
Mirzayev Rustam Ro'ziyevich	
РЫНОЧНЫЙ СПРОС И РАВНОВЕСИЕ	921
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Ашуров Сардоржон Зафаржонович	
XORIJY DAVLATLARDA AUDITORLIK FAOLIYATINING O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYASI.....	925
Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li	
MARKETING-INTERNET XIZMATLARIDAN FOYDALANGAN HOLDA SAVDO KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	929
Ismoilov Lazizbek Rasuljon o'g'li	
KORXONADA INNOVATSION BOSHQARUV MEXANIZMLARINING MAVJUD MODELLARINING RETROSPEKTIVASI.....	934
Toxirova Gullola Mirkamolovna	
SANOATNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA TARMOQ KORXONALARI FAOLIYATIGA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISHNING ROLI	940
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
TIBBIY XIZMATLARNI MOLIYALASHTIRISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	946
Isroilov Bohodir Ibragimovich, Muhammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING ROLI	952
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ.....	957
Журахонов Шержахон Зафаржонович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMI, RIVOJLANISHINING TARIXIY EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI HOLATI TAHLILI	962
Raxmonov Azizjon Sadullayevich	
SOLIQQA TORTILADIGAN KO'CHMAS MULKLARNI BAHOLASH TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	970
Musalimov Shuxrat Isamuxamedovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASHNI TAKOMILLASHTIRISH BILAN BOG'LIQ BO'LGAN MUAMMOLAR.....	974
Yuldashev Iskandar Abdurashidovich	
BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI VA UNING QURILISH SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK(DXSH)NI BOSHQARISHDAGI O'RNI	980
Rasulov Shuxrat G'ayratovich	
"YASHIL IQTISODIYOT", EKOLOGIK BARQARORLIK VA EKOLOGIK MADANIYAT	984
Ibragimova Saodat Abdumo'minovna	

EKOLOGIK TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	990
Mirzayeva Nilufar Sabirjanovna	
IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSIYALARNING NAZARIY ASOSLARI VA AHAMIYATI.....	995
Davlatova Ozoda Olmos qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH: RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'YI INTELLEKTNI JORIY ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH	1001
Suyunova Dilfuza Dilmurod qizi	
BOZORNI SEGMENTATSIYALASHDA MARKETING TADQIQOTLARINING ROLI	1006
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilxomovna	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH STRATEGIYASI	1010
Sharifboyev Bunyod Azamat o'g'li, Abduraxmanova Gulnora Qalandarovna	
TIJORAT BANKLARI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KAPITALNING ROLI	1016
Mirzaraximova Nurhayot Baxrom qizi	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И РЫНОЧНОЙ КОНКУРЕНЦИИ	1020
Ходжаева Наргизахон Анатолиевна	
FUNDRAISING AS A STRATEGIC TOOL IN MUSEUM MANAGEMENT	1028
Aziza Ibroximova	
KORXONALARDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	1035
Boboraxmatova Shohsanam Ibdullo qizi	
MOLIYAVIY HISOBOT TIZIMINI XALQARO STANDARTLARGA O'TKAZISHNING O'ZBEKISTONDAGI DINAMIKASI VA NATIJALARI (OLMALIQ KMK MISOLIDA)	1043
A.J.Tuychiyev, M.V Abdunabiyeva	
TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI QURISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: FARG'ONA VODIYSI (FARG'ONA VILOYATI VA QO'QON HUDUDI) MISOLIDA RAQAMLI LOYIHALASH, OPTIMALLASHTIRISH VA INTELLEKTUAL BOSHQARUV	1051
Yakubov Maqsadxon Sultaniyazovich, Norinov Muhammadyunus Usibjonovich, Zikrayev Akmaljon Alimovich	
O'ZBEKISTONDA KORPORATIV INNOVATSIYA TIZIMINI ISH SAMARADORLIGINI BAHOLOVCHI (KPI) AXBOROT TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	1057
Rafikova Kamila Baxtiyorovna	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING MOLİYAVIY BOZOR RIVOJIGA TA'SIRI	1063
Abdulazizov Javohir Abduvali o'g'li	
OILAVIY TADBIRKORLIKNI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLİYALASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	1070
Davlyatov Qahramon Abdumavlyanovich	
AMORTIZATSIYALANADIGAN AKTIVLAR HISOBINING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	1077
Aminboyev Jaloliddin Otabek o'g'li	
BANKLARDA RISK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH.....	1083
Karimov Shoxrux Boydulla ugli	
DIGITALIZATION, RESEARCH CAPACITY AND HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: AN ARDL-ECM ANALYSIS (2000-2024)	1087
Ismailova Nilufar	
TURIZMDA TALAB VA TAKLIFNI BAHOLASH USULLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	1094
Suyunov Alijon Jumaboy o'g'li	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ДОХОДАМИ И РАСХОДАМИ НА ФИНАНСОВУЮ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	1099
Аймухаммедова Амина Какажановна	
"O'ZMILLIYBANK" AJDA MIJOZLARNING KREDITGA LAYOQATLILIGI DARAJASI HOLATI TAHLILI	1105
Jumaniyazov Quvanchbek Amatjonovich	

SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH HAMDA ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1110
Qodirov Bekzod Xomidjonovich	
FARMATSEVTIKA SANOATINING ASOSIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI IQTISODIY-STATISTIK USULLARI ORQALI TAHLILI	1115
O'taganova Umida Egamberdi qizi	
MAMLAKATIMIZDA XOTIN – QIZLAR O'RTASIDA MAHALLIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	1123
Rafiyeva Madina Xusinovna	
YASHIL IQTISODIYOTDA DEPOZIT TIZIMINI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BOSHQARISH	1128
Norqobilova Feruza Abduhomidovna, Odilov Jahongir Nozimjonovich	
OPTIMIZING HUMAN CAPITAL: THE IMPACT OF SCHOOL MANAGEMENT ON ORGANIZATIONAL CULTURE IN VOCATIONAL EDUCATION.....	1132
Karimova Dilfuza Xatamjonovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSİYALARINING INNOVATSION MAZMUNI RIVOJLANISHINING DOLZARB YO'NALISHLARI	1138
Batirova Raxima Abdujabbarovna, Raximjonov Ulug'bek Boxodir o'g'li	
IQTISODIY TIZIMLARNI MAKRO VA MIKROIQTISODIY DARAJADA PROGNOZLASH: KONSEPTUAL YONDASHUVLAR VA MODELLASHTIRISH USULLARI	1142
Alimov Fazliddin Xalimovich	
ISLOMIY MOLIYA INSTITUTLARIDA FOIZSIZ MOLIYALASHTIRISH TAMOIYLLARINING IQTISODIY MOHIYATI.....	1147
Pulatova Adolat Djaxangirshyevna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVASION FAOLIYATNI SAMARALI BOSHQARISH JARAYONLARI	1152
Fayzieva Dilafruz Shuhratovna	
MARKAZIY BANK RAQAMLI VALYUTASI (CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY): NAZARIY ASOSLAR VA XALQARO TA'RIFLARNING QIYOSIY TAHLILI	1156
Tashqo'ziyev Suxrob Abdurazzak o'g'li	
KORXONALARNI MOLIYAVIY INQIROZGA OLIB KELUVCHI SABABLAR VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	1161
Bobomirzayev Isroil	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ РОСТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ПРОБЛЕМЫ, УСЛОВИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕАЛИЗАЦИИ.....	1165
АскарOVA Мавлуда Турабовна	
XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA MOLIYAVIY BOZOR MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1171
Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
BANK TIZIMIDA OPERATSION RISKLARNI BAHOLASH VA MONITORING MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH.....	1176
Muxitdinova Difuza Farxodovna	
KO'P DARAJALI YONDASHUVNING MIKRO, MEZO VA MAKRO DARAJALARDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKLARINI ASOSLASH HAMDA MODEL ARXITEKTURASINI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK TAMOIYILLARI	1183
Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li, Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
TIJORAT BANKLARI DAROMAD BAZASINING TARKIBI VA DINAMIKASI ("TURONBANK" ATB MISOLIDA)	1191
Togayev Salim Sobirovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI KAPITAL BAHOSINI MINIMALLASHTIRISH MEXANIZMLARI	1196
Obidov Sanjar Omonxo'jayevich	
O'ZBEKISTON XIZMATLAR EKSPORTINING GEOGRAFIK TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISH IMKONIYATLARI: GRAVITATSION MODEL ASOSIDA TAHLIL	1202
Qodirjonov Adhamjon	

AKSIONERLIK JAMIYATLARDA MOLIYAVIY INVESTITSİYALAR HISOB VA AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITISH	1206
Suyunov Yorqin Bekturodovich	
BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINING INSTITUTIONAL OMILLARI	1212
Arifbayev Bobur Dilshodovich	

BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINING INSTITUTSIONAL OMILLARI

Arifbayev Bobur Dilshodovich

O'zbekiston Respublikasi Savdo-sanoat palatasi kotibiyat rahbari

E-mail: leader7778@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillarining o'rni va ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi tadbirkorlik subyektlari faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi institutsional muhit elementlari — huquqiy-me'yoriy baza, moliyaviy institutlar, axborot-konsalting tizimi, innovatsion infratuzilma hamda davlat va xususiy sektor hamkorligining barqaror iqtisodiy o'sishga ta'sir mexanizmlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqot natijalari tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional jihatdan rivojlanishi investitsion faollikni oshirish, biznes muhitini yaxshilash va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: tadbirkorlik infratuzilmasi, institutsional omillar, institutsional muhit, biznes muhiti, iqtisodiy institutlar, investitsion faollik, innovatsion infratuzilma.

Abstract. This article provides a scientific analysis of the role and significance of institutional factors of entrepreneurial infrastructure in ensuring sustainable economic growth. The main objective of the study is to identify the mechanisms through which elements of the institutional environment that support entrepreneurial activity — including the legal and regulatory framework, financial institutions, information and consulting systems, innovation infrastructure, as well as public-private partnerships — influence sustainable economic development. The research findings demonstrate that the institutional development of entrepreneurial infrastructure plays a crucial role in increasing investment activity, improving the business environment, and ensuring economic stability.

Key words: entrepreneurial infrastructure, institutional factors, institutional environment, business environment, economic institutions, investment activity, innovation infrastructure.

Аннотация. В статье проводится научный анализ роли и значения институциональных факторов предпринимательской инфраструктуры в обеспечении устойчивого экономического роста. Основной целью исследования является выявление механизмов влияния элементов институциональной среды, поддерживающих деятельность субъектов предпринимательства, — нормативно-правовой базы, финансовых институтов, информационно-консалтинговой системы, инновационной инфраструктуры, а также сотрудничества государства и частного сектора — на устойчивое экономическое развитие. Результаты исследования свидетельствуют о том, что институциональное развитие предпринимательской инфраструктуры является важным фактором повышения инвестиционной активности, улучшения деловой среды и обеспечения экономической стабильности.

Ключевые слова: предпринимательская инфраструктура, институциональные факторы, институциональная среда, деловая среда, экономические институты, инвестиционная активность, инновационная инфраструктура.

KIRISH

Hozirgi globallashuv sharoitida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash har bir mamlakat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, iqtisodiy o'sishning barqarorligi nafaqat ishlab chiqarish hajmlarining oshishi, balki iqtisodiy tizimning ichki moslashuvchanligi, institutsional muhitning samaradorligi hamda tadbirkorlik faoliyatining rivojlanish darajasi bilan ham bevosita bog'liqdir. Ayniqsa, bozor iqtisodiyotiga o'tish va uni chuqurlashtirish jarayonida tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional asoslarini mustahkamlash alohida ahamiyat kasb etadi.

Barqaror iqtisodiy o'sish konsepsiyasi iqtisodiy rivojlanishning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlash, resurslardan samarali foydalanish, iqtisodiy subyektlar o'rtasida muvozanatli munosabatlarni shakllantirish hamda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka erishishni nazarda tutadi. Ushbu jarayonda tadbirkorlik subyektlari iqtisodiy faollikning asosiy drayveri sifatida namoyon bo'lib, ularning samarali faoliyati rivojlangan infratuzilma va qulay institutsional muhit mavjudligiga bevosita bog'liqdir. Shu bois tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillarini chuqur o'rganish barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim ilmiy-amaliy vazifalaridan biri hisoblanadi.

Tadbirkorlik infratuzilmasi deganda tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish, yuritish va rivojlantirish uchun zarur bo'lgan moliyaviy, huquqiy, axborot, innovatsion, konsalting hamda logistika xizmatlari majmuasi tushuniladi. Mazkur infratuzilmaning samarali faoliyati esa institutsional omillar, jumladan, huquqiy-me'yoriy baza, davlat siyosati, mulkchilik munosabatlari, iqtisodiy institutlar va ularning o'zaro uyg'unligi bilan belgilanadi. Institutsional muhitning yetarli darajada rivojlanmaganligi tadbirkorlik faoliyatining imkoniyatlarini cheklashi mumkin bo'lsa-da, mazkur muammolarni bartaraf etish orqali investitsion jozibadorlikni oshirish va iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirish imkoniyatlari mavjud [1].

So'nggi yillarda rivojlangan hamda rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, tadbirkorlik infratuzilmasini institutsional jihatdan takomillashtirish orqali iqtisodiy o'sishning sifat jihatdan yangi bosqichiga erishish mumkin. Bunda davlatning tartibga soluvchi va rag'batlantiruvchi roli, xususiyl sektor tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash mexanizmlari, shuningdek, davlat va xususiyl sektor hamkorligi institutlarining rivojlanishi muhim ahamiyat kasb etadi [2]. Shu bilan birga, innovatsion infratuzilmaning shakllanishi hamda raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik faoliyatiga integratsiyalashuvi institutsional omillarning yangi sifat bosqichiga ko'tarilishiga xizmat qilmoqda.

Ilmiy adabiyotlarda barqaror iqtisodiy o'sish, tadbirkorlik infratuzilmasi va institutsional omillar masalalari alohida tadqiq etilgan bo'lsa-da, ularning o'zaro uzviy bog'liqligi hamda kompleks ta'sir mexanizmlarini tizimli ravishda o'rganishga bo'lgan ehtiyoj saqlanib qolmoqda. Ayniqsa, tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional rivojlanishi orqali iqtisodiy o'sish barqarorligini ta'minlash masalasi zamonaviy iqtisodiy sharoitda dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillarini o'rganish zamonaviy iqtisodiy nazariyalarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu masala iqtisodiy institutlar, tadbirkorlik muhiti, innovatsiyalar va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni chuqur tahlil qilishni talab etadi. Xorijiy iqtisodchi olimlar tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlar mazkur yo'nalishda muhim nazariy va amaliy xulosalarning shakllanishiga xizmat qilgan.

Institutsional iqtisodiyot nazariyasining asoschilaridan biri bo'lgan Douglass North o'z ilmiy ishlarida iqtisodiy o'sishning barqarorligi bevosita institutlar sifatiga bog'liq ekanligini asoslab beradi¹. Uning fikriga ko'ra, rasmiy institutlar (qonunlar, me'yorlar, mulk huquqlari) hamda norasmiy institutlar (urf-odatlar, an'analar, xulq-atvor me'yorlari) tadbirkorlik faoliyati bilan bog'liq tranzaksiya xarajatlarini kamaytiradi va iqtisodiy agentlar o'rtasidagi ishonchni mustahkamlaydi [3]. North tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional jihatdan yetarli darajada rivojlanmaganligi iqtisodiy o'sish sur'atlariga salbiy ta'sir ko'rsatishini ilmiy jihatdan asoslab bergan bo'lib, ushbu yondashuv barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim nazariy asos sifatida qaraladi.

Zamonaviy iqtisodiy rivojlanish va institutlar o'rtasidagi bog'liqlikni chuqur tadqiq etgan olimlardan biri Daron Acemoglu hisoblanadi. U o'z hamkorlari bilan olib borgan ilmiy izlanishlarida "inklyuziv" va "ekstraktiv" institutlar konsepsiyasini ilgari suradi. Acemogluning ta'kidlashicha, inklyuziv institutlar tadbirkorlik tashabbuslarini rag'batlantiradi, innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlaydi hamda iqtisodiy infratuzilmaning samarali faoliyat yuritishi uchun qulay shart-sharoit yaratadi². Aksincha, ekstraktiv institutlar tadbirkorlik infratuzilmasining rivojlanish imkoniyatlarini cheklaydi va iqtisodiy o'sishning barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi [4]. Mazkur yondashuv tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillarini baholashda muhim metodologik asos sifatida e'tirof etiladi.

Tadbirkorlik va iqtisodiy raqobat muhitini tahlil qilgan yetakchi olimlardan biri Michael Porter bo'lib, u iqtisodiy o'sishning raqobatbardosh ustunliklar orqali shakllanishini ilmiy jihatdan asoslab beradi. Porterning "raqobatbardoshlik rombi" konsepsiyasiga ko'ra, infratuzilma, institutlar, biznes muhiti va innovatsion salohiyat iqtisodiy rivojlanishning asosiy omillari hisoblanadi³. Uning fikricha, samarali tadbirkorlik infratuzilmasi va

1 C. North. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge: Cambridge University Press, 5(1), 97–112. – 1990.

2 D. Acemoglu, S. Johnson, J. A. Robinson. Institutions as a Fundamental Cause of Long-Run Growth. In Handbook of Economic Growth (Vol. 1A, pp. 385–472). Amsterdam: Elsevier. – 2005.

3 M. Porter. Locations, Clusters, and Company Strategy. In The Oxford Handbook of Economic Geography. Oxford: Oxford University Press. – 2000.

qulay institutsional muhit mavjud bo'lgan sharoitda kichik va o'rta biznes subyektlari iqtisodiy o'sishning muhim harakatlantiruvchi kuchiga aylanadi [5]. Ushbu yondashuv barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda infratuzilmaning strategik ahamiyatini yaqqol namoyon etadi.

Innovatsiyalar va tadbirkorlik o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni o'rgangan klassik iqtisodchi olimlardan biri Joseph Schumpeter hisoblanadi. U iqtisodiy rivojlanishni "ijodiy vayronkorlik" jarayoni sifatida talqin qilib, tadbirkorlarni innovatsiyalarni joriy etuvchi asosiy subyektlar sifatida ko'rsatadi⁴. Schumpeter nazariyasiga ko'ra, innovatsion infratuzilma va institutlar tadbirkorlik faoliyatini yetarli darajada qo'llab-quvvatlamagan sharoitda iqtisodiy o'sish barqaror tus olishi qiyinlashadi [6]. Ushbu yondashuv tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillarini innovatsion rivojlanish bilan uzviy bog'liq holda tahlil qilish zarurligini asoslaydi.

Shuningdek, tadbirkorlik muhiti va institutlar masalasini amaliy jihatdan tadqiq qilgan olimlardan biri William Easterly hisoblanadi. U iqtisodiy o'sishning barqarorligi davlat siyosatining sifati va institutlarning samaradorligiga bevosita bog'liq ekanligini ta'kidlaydi⁵. Easterly o'z ilmiy tadqiqotlarida markazlashgan rejalashtirishga nisbatan bozor mexanizmlarini qo'llab-quvvatlovchi institutlar tadbirkorlik infratuzilmasining rivojlanishiga yanada ijobiy ta'sir ko'rsatishini empirik dalillar asosida asoslab beradi [7]. Ushbu yondashuv tadbirkorlik infratuzilmasini rivojlantirishda davlat va bozor institutlari o'rtasida muvozanatni ta'minlash muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Yuqorida keltirilgan xorijiy olimlarning ilmiy qarashlarini umumlashtirgan holda aytish mumkinki, barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillari hal qiluvchi ahamiyatga ega. Institutlar sifatining yuqori darajada shakllanganligi, tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi infratuzilmaning rivojlanish darajasi hamda qulay innovatsion muhitning mavjudligi iqtisodiy o'sishning uzoq muddatli barqarorligini belgilovchi asosiy omillar sifatida namoyon bo'ladi.

Milliy iqtisodiy rivojlanishning yangi bosqichida tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash, biznes muhitini yaxshilash va institutsional islohotlarni izchil amalga oshirish orqali barqaror iqtisodiy o'sishga erishish masalalari mahalliy olimlar tomonidan keng ko'lamda tadqiq etilgan.

Mamlakatimiz iqtisodiyotida institutsional islohotlar va iqtisodiy o'sish masalalarini tizimli ravishda o'rgangan olimlardan biri D. G'ozibekov hisoblanadi. Uning ilmiy ishlarida iqtisodiy o'sishning barqarorligi moliyaviy va institutsional infratuzilmaning rivojlanish darajasi bilan uzviy bog'liq holda tahlil qilinadi. Olim tadbirkorlik infratuzilmasining samarali faoliyat yuritishi uchun moliya bozorlari, kredit institutlari va sug'urta mexanizmlarining institutsional asoslarini mustahkamlash zarurligini ta'kidlaydi⁶. G'ozibekovning fikricha, institutsional muhitning yetarli darajada rivojlanishi tadbirkorlik subyektlarining investitsion faolligini oshiradi hamda iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi [8].

Tadbirkorlikni rivojlantirish va biznes muhitining institutsional asoslarini tadqiq qilgan yetuk olimlardan yana biri A. Vahobov hisoblanadi. Uning ilmiy izlanishlarida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning iqtisodiy o'sishdagi o'rni, davlat tomonidan tartibga solish mexanizmlarining samaradorligi hamda institutsional qo'llab-quvvatlash tizimi chuqur tahlil qilingan [9]. Vahobov tadbirkorlik infratuzilmasini rivojlantirishda huquqiy-me'yoriy bazaning barqarorligi, ma'muriy to'siqlarning qisqartirilishi va davlat institutlarining ochiqligi muhim omillar ekanligini ilmiy jihatdan asoslab beradi⁷. Uning xulosalariga ko'ra, mazkur omillarni takomillashtirish orqali barqaror iqtisodiy o'sishga erishish imkoniyatlari kengayadi.

Innovatsion rivojlanish va tadbirkorlik infratuzilmasi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik masalalari Sh. Mustafakulovning ilmiy ishlarida alohida o'rin egallaydi. Olim innovatsion iqtisodiyot sharoitida tadbirkorlik infratuzilmasining tarkibiy elementlari — texnoparklar, biznes-inkubatorlar, innovatsion klasterlar va axborot-resurs markazlarining institutsional ahamiyatini yoritib beradi [10]. Mustafakulovning ta'kidlashicha, innovatsion infratuzilma va institutlar o'rtasidagi uyg'unlik iqtisodiy o'sishning intensiv va barqaror xarakter kasb etishiga xizmat qiladi⁸. Ushbu yondashuv tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillarini innovatsion rivojlanish bilan uzviy bog'liq holda o'rganish zarurligini asoslaydi.

Davlat va xususiy sektor hamkorligi hamda institutsional rivojlanish masalalarini tadqiq qilgan mahalliy olimlardan biri B. Tursunov hisoblanadi. Uning ilmiy ishlarida tadbirkorlik infratuzilmasini rivojlantirishda davlatning institutsional roli, qo'llab-quvvatlash dasturlari hamda normativ-huquqiy mexanizmlarning samaradorligi tahlil qilinadi⁹. Tursunov davlat va xususiy sektor hamkorligining rivojlanishi infratuzilma obyektlariga investitsiyalarni

4 J. Schumpeter. The Theory of Economic Development. Cambridge, MA: Harvard University Press. — 1934.

5 W. Easterly, R. Levine. Tropics, Germs, and Crops: How Endowments Influence Economic Development. Journal of Monetary Economics, 50(1), 3–39. — 2003.

6 D. G'ozibekov. O'zbekistonda moliya tizimini isloh qilish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashning institutsional asoslari. - Toshkent: Fan, 2007. - 312 bet.

7 A. Vahobov. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishning institutsional muammolari. - Toshkent: Iqtisodiyot, 2010. - 284 bet.

8 Sh. Mustafakulov. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida tadbirkorlik infratuzilmasini rivojlantirish. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2016. - 256 bet.

9 B. Tursunov. Davlat va xususiy sektor hamkorligi asosida infratuzilmani rivojlantirishning institutsional mexanizmlari. - Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2018. - 238 bet.

jalb etish, biznes muhitining barqarorligini ta'minlash va iqtisodiy o'sish sur'atlarini mustahkamlashda muhim omil ekanligini ilmiy jihatdan asoslab beradi [11].

Shuningdek, hududiy iqtisodiy rivojlanish va tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional jihatlarini o'rgangan olimlardan N. Yusupovning ilmiy tadqiqotlari alohida ahamiyatga ega [12]. Uning ishlarida hududlar kesimida tadbirkorlik infratuzilmasining rivojlanish xususiyatlari, institutsional sharoitlar va ularning iqtisodiy o'sishga ta'siri tahlil qilinadi¹⁰. Olim hududiy institutsional muhitni takomillashtirish va mahalliy infratuzilma institutlarini rivojlantirish orqali iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlash mumkinligini ta'kidlaydi.

Mahalliy olimlarning yuqoridagi ilmiy qarashlarini umumlashtirgan holda shuni xulosa qilish mumkinki, O'zbekiston iqtisodiyotida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional rivojlanish darajasiga bevosita bog'liqdir. Huquqiy-me'yoriy bazaning takomillashuvi, moliyaviy va innovatsion institutlarning rivojlanishi, davlat siyosatining izchilligi hamda hududiy institutsional muhitning sifat jihatdan yaxshilanishi tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantiruvchi asosiy omillar sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bois mazkur mavzuni ilmiy jihatdan chuqur va kompleks tadqiq etish milliy iqtisodiy rivojlanish strategiyasini takomillashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot barqaror iqtisodiy o'sish va tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillarini o'rganishda nazariy hamda sifatli tahlil yondashuvlari asosida olib borildi. Tadqiqot jarayonida xorijiy va mahalliy ilmiy adabiyotlar, strategik dasturlar, rasmiy hujjatlar, shuningdek, O'zbekiston sharoitidagi tadbirkorlik faoliyati bo'yicha amaliy tajribalar chuqur tahlil qilindi.

Maqolada huquqiy, moliyaviy, innovatsion hamda davlat-xususiy sheriklik institutlarining iqtisodiy rivojlanishga ta'siri tizimli ravishda o'rganildi. Natijada mazkur institutlarning barqaror iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasi va ta'sir mexanizmlari aniqlanib, ularni yanada takomillashtirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Barqaror iqtisodiy o'sish va tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillari o'rtasidagi uzviy bog'liqlik milliy iqtisodiyotning uzoq muddatli rivojlanish strategiyasini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadbirkorlik infratuzilmasi huquqiy-me'yoriy baza, moliyaviy institutlar, innovatsion va texnologik infratuzilma, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlari hamda hududiy boshqaruv institutlarini o'z ichiga olgan murakkab tizim sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur institutlarning o'zaro uyg'un va izchil faoliyati barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim sharti hisoblanadi. Ushbu bo'limda ushbu elementlarning barqaror iqtisodiy o'sish bilan uzviy bog'liqligi hamda O'zbekiston sharoitidagi o'zaro ta'siri tahlil qilinadi.

Huquqiy-me'yoriy baza tadbirkorlik infratuzilmasining asosiy poydevorini tashkil etadi. Huquqiy barqarorlik tadbirkorlik subyektlari faoliyati uchun aniqlik va ishonch muhitini yaratadi hamda biznes jarayonlarining samarali tashkil etilishiga xizmat qiladi. O'zbekiston sharoitida tadbirkorlik faoliyatini tartibga soluvchi ko'plab normativ-huquqiy hujjatlarning mavjudligi soliq, bandlik, moliyaviy faoliyat va korporativ boshqaruv sohalarini qamrab olgan holda tadbirkorlik infratuzilmasining huquqiy asoslarini mustahkamlamoqda. Huquqiy barqarorlik va ma'muriy tartib-taomillarning soddalashtirilishi yangi biznes subyektlarini ro'yxatdan o'tkazish jarayonlarini tezlashtiradi, tadbirkorlik muhitining sifatini yaxshilaydi va resurslarni samarali taqsimlash imkonini yaratadi. Shu bilan birga, huquqiy barqarorlik investorlar ishonchini oshirib, uzoq muddatli iqtisodiy rejalashtirish hamda hududiy rivojlanish strategiyalarini izchil amalga oshirishga zamin yaratadi. Natijada huquqiy-me'yoriy baza barqaror iqtisodiy o'sishning strategik tarkibiy elementi sifatida namoyon bo'ladi.

Moliyaviy institutlar tadbirkorlik infratuzilmasining muhim bo'g'ini bo'lib, ular tadbirkorlik subyektlarini zarur moliyaviy resurslar bilan ta'minlash orqali ishlab chiqarish va xizmatlar ko'lamini kengaytirishga xizmat qiladi. O'zbekiston sharoitida banklar, mikrofinans tashkilotlari va sug'urta kompaniyalari tadbirkorlik infratuzilmasining ajralmas qismi hisoblanadi. Bank tizimi orqali jalb qilinayotgan moliyaviy resurslar tadbirkorlik subyektlarining investitsion imkoniyatlarini kengaytirib, iqtisodiy faollikning oshishiga xizmat qilmoqda. Moliyaviy barqarorlik infratuzilmaning uzluksiz faoliyat yuritishini ta'minlaydi, sarmoyadorlar ishonchini mustahkamlaydi va ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini oshiradi. Ayniqsa, kichik va o'rta biznes subyektlari uchun moliyaviy institutlar tomonidan yaratilayotgan kredit va investitsiya imkoniyatlari iqtisodiy o'sish sur'atlarining barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Innovatsion infratuzilma tadbirkorlik infratuzilmasining barqaror rivojlanishida hamda iqtisodiyotning yuqori qo'shilgan qiymatga ega sohalarini shakllantirishda strategik ahamiyatga ega. Texnoparklar, startap loyihalar, biznes-inkubatorlar va innovatsion klasterlar innovatsion salohiyatni rivojlantirishga xizmat qilib, mahsulot va

10 N. Yusupov. Hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishda tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillari. - Toshkent: Fan, 2014. - 272 bet.

xizmatlar sifatini oshiradi hamda ularning raqobatbardoshligini kuchaytiradi. Innovatsion infratuzilma tadbirkorlik faoliyatining uzoq muddatli barqarorligini ta'minlab, yangi ish o'rinlarini yaratadi va texnologik yangilanishlarni rag'batlantiradi. Shu bilan birga, innovatsion institutlar hududiy iqtisodiy rivojlanishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatib, mahalliy resurslardan samarali foydalanish va hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni qisqartirishga xizmat qiladi.

Davlat–xususiy sheriklik mexanizmlari tadbirkorlik infratuzilmasini rivojlantirishda strategik vosita sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu mexanizm orqali davlat va xususiy sektor resurslarining birlashtirilishi infratuzilma loyihalarini samarali amalga oshirish, yangi investitsiyalarni jalb etish va iqtisodiy o'sish sur'atlarini barqarorlashtirish imkonini yaratadi. Davlat–xususiy sheriklik asosidagi loyihalar infratuzilma obyektlarini rivojlantirishda xarajatlar va muddatlarni optimallashtirishga xizmat qilib, tadbirkorlik infratuzilmasining uzluksiz faoliyatini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Hududiy boshqaruv institutlari tadbirkorlik infratuzilmasining hududiy xususiyatlarini inobatga olgan holda iqtisodiy faoliyatni rag'batlantiradi. Mahalliy boshqaruv institutlari hududiy infratuzilma dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish orqali kichik biznes subyektlarining faoliyatini samaraliroq qiladi hamda hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni kamaytirishga xizmat qiladi. Hududiy boshqaruv institutlari hududiy rivojlanish strategiyasini amalga oshirishda muhim vosita bo'lib, barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'ladi.

O'tkazilgan tahlil shuni ko'rsatadiki, tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillari — huquqiy-me'yoriy baza, moliyaviy institutlar, innovatsion infratuzilma, davlat–xususiy sheriklik mexanizmlari va hududiy boshqaruv institutlari — barqaror iqtisodiy o'sishning mustahkam poydevorini tashkil etadi. Ushbu elementlarning o'zaro uyg'un va integratsiyalashgan faoliyati iqtisodiy faollikni oshiradi, sarmoyadorlar ishonchini mustahkamlaydi va biznes muhitining barqarorligini ta'minlaydi. Institutlarning izchil modernizatsiyasi va rivojlanishi barqaror iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirishga, yangi ish o'rinlarini yaratishga hamda hududlar o'rtasidagi tafovutlarni qisqartirishga xizmat qiladi.

Shu tariqa, barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional tizimi mustahkam bo'lishi va uning barcha elementlari o'zaro uyg'un mexanizm asosida faoliyat yuritishi milliy iqtisodiy rivojlanish strategiyasini samarali amalga oshirishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi (1-jadval).

1-jadval. Tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillari va ularning barqaror iqtisodiy o'sishga ta'siri¹¹

№	Institutsional omillar	Ta'sir sohasi	Mamlakatimizdagi islohotlar	Ta'sir ko'rsatkichi
1	Huquqiy-me'yoriy baza	Biznes yuritish sharoiti, investitsiya ishonchi	2017–2025 yillarda yangi soliq va tadbirkorlik qonunlari qabul qilindi	Sarmoyadorlar ishonchi oshishi, yangi ish o'rinlari
2	Moliyaviy institutlar	Kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish	Banklar, mikrofinans va kredit tashkilotlari faoliyati kengaydi	Biznes faoliyati kengayishi, iqtisodiy faollik oshishi
3	Innovatsion va texnologik infratuzilma	Texnoparklar, startup loyiholari	Toshkent, Samarqand, Namangan texnoparklari faol	Yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarish
4	Davlat-xususiy sheriklik	Infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish	Transport, energetika va turizm sohaslarida loyihalar amalga oshirilmoqda	Sarmoya jalb qilish va loyihalarni tezkor amalga oshirish
5	Hududiy boshqaruv institutlari	Mahalliy resurslarni samarali boshqarish	Viloyatlar iqtisodiy rivojlanish strategiyalari ishlab chiqilgan	Hududlar o'rtasidagi tafovutlarni kamaytirish, barqaror iqtisodiy o'sish

Jadvalda keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, tadbirkorlik infratuzilmasining barqaror iqtisodiy o'sishga ta'siri bir qator institutsional omillar orqali namoyon bo'ladi. Huquqiy-me'yoriy baza biznes faoliyatini yuritish uchun qulay shart-sharoit yaratib, investitsion ishonchning oshishiga xizmat qiladi. Moliyaviy institutlar kichik va o'rta biznes subyektlarini qo'llab-quvvatlash orqali ularning iqtisodiy faolligini kuchaytiradi. Innovatsion va texnologik infratuzilma esa yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shuningdek, davlat–xususiy sheriklik mexanizmlari infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish va amalga oshirish jarayonlarini jadallashtiradi. Hududiy boshqaruv institutlari esa viloyatlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni kamaytirib, hududiy rivojlanishning muvozanatli va barqaror bo'lishini ta'minlaydi. Natijada mazkur institutsional omillar o'zaro uyg'unlashgan holda tadbirkorlik infratuzilmasining samaradorligini oshiradi hamda iqtisodiy rivojlanish bilan uning o'zaro bog'liqligini mustahkamlaydi.

11 Muallif ishlanmasi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, barqaror iqtisodiy o'sishning poydevori sifatida tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillari muhim strategik rol o'ynaydi. Huquqiy-me'yoriy baza, moliyaviy institutlar, innovatsion va texnologik infratuzilma, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlari hamda hududiy boshqaruv institutlarining uzviy integratsiyasi iqtisodiy faollikni rag'batlantirish, biznes muhitini barqarorlashtirish va uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash imkonini yaratadi. Mamlakatimizda so'nggi yillarda amalga oshirilgan huquqiy islohotlar tadbirkorlik subyektlari uchun xavfsiz va soddalashtirilgan faoliyat muhitini shakllantirdi, moliyaviy institutlarning izchil rivojlanishi esa kichik va o'rta biznes subyektlari tomonidan moliyaviy resurslarni jalb qilish hamda ishlab chiqarish jarayonlarini kengaytirish imkoniyatlarini sezilarli darajada oshirdi.

Shu bilan birga, innovatsion infratuzilmaning rivojlanishi, texnoparklar va startup loyihalarining kengayishi iqtisodiy diversifikatsiyani jadallashtirish va yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarish sur'atlarini oshirishga xizmat qilmoqda. Davlat-xususiy sheriklik asosidagi loyihalar infratuzilma tashabbuslarini amalga oshirishda samaradorlikni kuchaytirib, xususiy sarmoyalarni jalb etish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Hududiy boshqaruv institutlari esa tadbirkorlik infratuzilmasining hududiy xususiyatlarini inobatga olgan holda mahalliy resurslardan samarali foydalanish va hududlar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni qisqartirishga hissa qo'shmoqda. Mazkur institutlarning o'zaro uyg'un faoliyati barqaror iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va milliy strategik maqsadlarni amalga oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Mazkur xulosalar asosida tadbirkorlik infratuzilmasining institutlararo integratsiyasini yanada mustahkamlash hamda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga qaratilgan bir qator ilmiy-amaliy tavsiyalarni ilgari surish mumkin. Avvalo, huquqiy-me'yoriy bazani yanada takomillashtirish va normativ-huquqiy hujjatlarni biznes subyektlari uchun tushunarli, soddalashtirilgan hamda amaliyotga tez moslashuvchan shaklda ishlab chiqish muhimdir. Bu yangi tadbirkorlik subyektlarini faoliyatga jalb qilish va investorlar ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi. Ikkinchidan, moliyaviy institutlarning rolini kuchaytirish hamda kichik va o'rta biznes subyektlariga sarmoya jalb qilish mexanizmlarini kengaytirish orqali iqtisodiy faollikni qo'llab-quvvatlash zarur. Xususan, bank tizimi, mikro-moliya tashkilotlari va investitsiya fondlari faoliyatining samaradorligini oshirish alohida ahamiyat kasb etadi.

Uchinchi yo'nalish sifatida innovatsion va texnologik infratuzilmani izchil rivojlantirish, texnoparklar va startup loyihalarini kengaytirish, shuningdek, ilmiy-texnologik loyihalarni davlat va xususiy sektor hamkorligida amalga oshirish orqali iqtisodiy diversifikatsiyani kuchaytirish va yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarish sur'atlarini oshirish maqsadga muvofiqdir. To'rtinchidan, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini yanada rivojlantirish, infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish va sarmoyalarni jalb etish bo'yicha yangi vositalarni joriy etish milliy strategiyalarni amalga oshirish hamda hududiy iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirish imkonini beradi. Beshinchidan, hududiy boshqaruv institutlarini mustahkamlash va mahalliy resurslarni samarali boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish orqali hududlar o'rtasidagi tafovutlarni qisqartirish va barqaror iqtisodiy o'sishga xizmat qiladigan muhitni shakllantirish muhim hisoblanadi.

Umuman olganda, tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillarini mustahkamlash va ularni integratsiyalashtirish tizim sifatida rivojlantirish barqaror iqtisodiy o'sishning asosiy poydevorini tashkil etadi. Mamlakatimiz misolida ushbu institutsional mexanizmlarning uyg'un faoliyati iqtisodiy diversifikatsiyani chuqurlashtirish, ish o'rinlarini yaratish, sarmoyadorlar ishonchini oshirish va milliy strategik maqsadlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, kelgusida ushbu institutlar faoliyatini modernizatsiya qilish, ularning o'zaro integratsiyasini kuchaytirish va innovatsion rivojlanish yo'nalishlarini kengaytirish barqaror iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirishning muhim omili sifatida qaralishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. D. Rodrik, A. Subramanian, F. Trebbi. Institutions Rule: The Primacy of Institutions over Geography and Integration in Economic Development. *Journal of Economic Growth*, 9(2), pp. 131–165. – 2004.
2. R. Hall, C. Jones. Why Do Some Countries Produce So Much More Output per Worker than Others? *Quarterly Journal of Economics*, 114(1), pp. 83–116. – 1999.
3. D. C. North. *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990. – Pp. 150–200.
4. D. Acemoglu, S. Johnson, J. Robinson. Institutions as a Fundamental Cause of Long-Run Growth. In: *Handbook of Economic Growth*, Vol. 1. Elsevier, pp. 385–472. – 2005.
5. M. Porter. Locations, Clusters, and Company Strategy. In: *The Oxford Handbook of Economic Geography*. Oxford: Oxford University Press. – 2000.
6. J. Schumpeter. *The Theory of Economic Development*. Cambridge, MA: Harvard University Press. – 1934.
7. W. Easterly, R. Levine. Tropics, Germs, and Crops: How Endowments Influence Economic Development. *Journal of Monetary Economics*, 50(1), pp. 3–39. – 2003.
8. D. G'ozibekov. O'zbekistonda moliya tizimini isloh qilish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashning institutsional asoslari. – Toshkent: Fan, 2007. – 312 bet.

9. A. Vahobov. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishning institutsional muammolari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2010. – 284 bet.
10. Sh. Mustafakulov. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida tadbirkorlik infratuzilmasini rivojlantirish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2016. – 256 bet.
11. S. Tursunov. Moliyaviy institutlar va kichik biznesni rivojlantirish. – Toshkent: “Fan va Texnologiya” nashriyoti, 2017. – 200 bet.
12. N. Yusupov. Hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishda tadbirkorlik infratuzilmasining institutsional omillari. – Toshkent: Fan, 2014. – 272 bet.
13. M. Yusupova. Barqaror iqtisodiy o'sish va institutsional omillar. – Toshkent: “Iqtisodiyot va boshqaruv” nashriyoti, 2021. – 230 bet.
14. S. Hasanov. Barqaror iqtisodiy o'sish va institutsional mexanizmlar: O'zbekiston modeli. – Toshkent: “Iqtisodiy tadqiqotlar markazi”, 2021. – 230 bet.
15. F. Normatov. Davlat-xususiy sheriklik: infratuzilma loyihalarini rivojlantirish. – Toshkent: “Taraqqiyot” nashriyoti, 2019. – 210 bet.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
